

# פרשיית השבוע

הגזין להגות והסברה יהודית

פרשת

כי-תבא

תשפ"ב

גיליון מס'

604



## על השולחן

הרב אברהם ישראל פרידמן

3.

משל - כך חשבנו - למה הדבר דומה.

אבא היה שגילה תושייה רבה והציל את בנו לאחר שכמעט וטבע למוות באחד החופים המוכרזים.

מיני-אז מידי שנה היו עושים במשפחה באותו היום, מעמד מרגש של 'סעודת הודאה' שהיה למעשה מעמד של קרבה ואהבה לבורא יתברך, כדי להודות ולהלל על הניסים והנפלאות.

באחד הסעודות, כשליבו גועש מהתרגשות, נטל הבן הניצול את המיקרופון וחיבק את אביו חיבוק גדול.

"אבא" - הוא אומר לו כשדמעות בעיניו - "אתה זוכר שכשהייתי ילד כמעט נחנקתי למוות כשבלעתי גולה. אני רוצה לנצל את ההזדמנות כדי להודות לך גם על זה. אני חב לך את חיי - פעמיים.

"אה, ועוד משהו", הוא מרגיש חובה להוסיף, "לפני החתונה הענקת לי סכום שהעמיד אותנו על הרגליים ואפשר לנו בס"ד לרכוש דירה. אני רוצה לנצל את ההזדמנות הפומבית המרגשת הזו, שעת שמחה שכזו, כדי לומר - אבא - עוד תודה!".

ככה זה כשיהודים שמחים.

2.

כשיהודי מצוי בשעת שמחה של חתונה וכל כדומה - אזי גבולותיו הטבעיים נפרצים. השמחה - כמו שאומר העולם - פורצת גבולות.

אם, למשל, בימים כתיקונם מקמץ הוא במעותיו לעני; היום, הוא מוריק את כיסו לעני, בנדיבות מופלאה.

ככה זה בעידן חדווה.

3.

שעת הבאת הביכורים נחשבת לשעת שמחה. התורה וחכמינו הדגישו שוב ושוב את עניין "ושמחת בכל הטוב".

ובמשנה בביכורים מתארת המשנה בפרוטרוט את הרון שאפף את כולם. הרגישו חג באוויר.

ובשעת שמחה - אתה לא מודה רק על ה'כאן ועכשיו'. על הפרי והיבול הנוכחי; הלב שלך נפתח לרווחה ואתה יוצא מהגבולות המצומצמים שלך ולא מסתפק במועט, וכמו גביע השופע ועולה על גדותיו, אתה מודה גם על הטוב הישן, הטוב של פעם-פעם.

גם על "ארמי אובד אבי", למשל.

## חיבוק של אבא

כשהוא דומע, שיתף את הנוכחים בנס הצלה נוסף שארע ביחי טל-ילדות

1.

... אַרְמֵי אֲבִד אָבִי וַיְרֵד מִצְרַיִם וַיִּגְרֶשׁ שָׁם בְּמַתִּי מִעֵט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וְרָב: וַיִּרְעוּ אֲתָנּוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲזוּנוּ (דברים כו, ד-ו)

החקלאי מבכר-הביכורים מגולל דברי-ימי עמנו הבראשיתיים עד הגיענו לארץ הקודש והרגעים הללו בהם זוכה הוא לחבוק את הפרי עליו עמל מידי יום, בהתמדה ובעקביות, לפעמים גם עם עיניים טרוטות ומסירות כבירה.

וכאן הבן תוהה: מה פשרה של פרשה; מדוע יש מן הצורך לחזור אחורנית אל "ארמי אובד עמי" ועבור בפרשת יציאת-מצריים? אומנם זו השתלשלות העניינים הארוכה עד-מאוד, אבל איך זה קשור באופן ישיר לפרי של עכשיו?

זה שנים שהשאלה הזו עומדת מול עיניי כחידה שתומה באין מענה.

## ואלה המשפטים - משפט לתהיים

”הרה"ק האמרי חיים מוויזניץ זיע"א פתר את התמיהה בהפטירו: "אהבתי אותם בכל לבי ונפשי, ללא גבול, והאהבה הייתה גדולה כל-כך עד שבהכרח אהבו הם גם אותי והלכו אחרי - - - כמים הפנים לפנים”



# הפנקסו של החנך

דילחות הינוכיות אקטואליות

בוודאי דורש השקעה, מאמץ וערנות מתמדת, אבל אין ספק שילד ותשומת-לב הם תרי רעין שלא מתפרשין.

האתגר הראשון בלידת בן חמישי - למשל - הוא לדאוג שהיחס לילדים "יתרחב". זה

## אתגר הבן החמישי

חוץ מהסוגיה של הרחבת הבית, יש חשיבות עליונה לחשהו שאסור לנו - כהורים - לפספס, כשהבית מתרחב

אין ספק, שהבן החמישי מעלה את השאלה הפשוטה: האם קוטרו הנוכחי של הבית הולם את הבאים בשערינו (או, ליתר-דיוק: האם יהיה הולם גם בעתיד).

אבל כהורה, אני מודאג למען האמת מנקודה חשובה בהרבה: היחס לילדים.

אין זה סוד, כשנולד ילד חדש, האחרים - אולי זמנית - עלולים להידחק הצידה.

הילד הגדול, שכבר התחיל לקרוא, פחות דורש תשומת-לב מהרחך הנולד שהכל מקרקרים סביבו. וילד ה'סנדביץ' עלול להיראות כבוי כי הוא עוד אחד מכמה.

כאילו מדובר כאן באיזה שוק סיטונאי של ילדים, בלי לב, בלי נשמה.

ולא היא.

כשילד נולד, אנחנו - ההורים - צריכים לדאוג בראש ובראשונה שלא יהיה יחס צפוף. שכל אחד יקבל את תשומת-הלב לה הוא כמה.

שלא יכבה נרו.



## תלמודא

חושג תלמודי אחד

### אליהו הנביא והעניים

לא-מזמן למדנו בדף היומי (כתובות סא, א) אודות השאלה מה נותנים לשמש לאכול באמצע הסעודה: "אמר רב יצחק בר חנניא אמר רב הונא: הכל משהין בפני השמש חוץ מבשר ויין", אליהם הוא תאב.

הגמרא מביאה מספר הנהגות בעניין - חלק מהאמוראים נתנו לשמש לטעום מכל מין ומין בעיצומה של הסעודה; אולם יש שנתנו לו לטעום רק ממין אוכל אחד לכל אורך הסעודה. "אבוה בר איהי ומנימין בר איהי חד ספי מכל מינא ומינא וחד ספי מחד מינא. מר משתעי אליהו בהדיה ומר לא משתעי אליהו בהדיה. הנהו תרתין חסידי ואמרי לה רב מרי ורב פנחס בני רב חסדא - מר קדים ספי ומר מאחר ספי. דקדים ספי - אליהו משתעי בהדיה. דמאחר ספי - לא משתעי אליהו בהדיה". ומשמע כי אליהו הנביא הגיע רק למי שנהג בטוב-לב והעניק יחס הולם לשמש ולא גרם לו עוגמת-נפש בכך שיחכה עד סוף הסעודה למאכלו.

הדברים מתחברים עם גמרא נוספת אותה למדתי לא מכבר, והיא הגמרא במסכת בבא בתרא אודות אליהו הנביא.

הגמרא במסכת בבא בתרא (ז, ב) מספרת אודות אותו חסיד שאלהו הנביא היה רגיל לבוא אליו. יום אחד עשה 'בית-שער' בכניסה לחצרו, ואליהו הפסיק לבוא. והסבירו הראשונים שזהו משום שנעל דלת בפני עניים שעתה לא נעים להם לנקוש.

והסביר ב'עיון יעקב' שדווקא אליהו מאוד הקפיד על כך משום שהיה דרכו לרחם על העניים ולדאוג למזונם, (ראה מלכים א-י"ז) והלה - נהג מנהג אכזריות שלא יוכלו לבוא אצלו.

ונראה להסביר כי הלא פנחס זה אליהו, והוא נתברך בברכת השלום ("הגני נתן לו בריתי שלום") והלה פוגע במידת השלום והאהבה בין איש לרעהו בעולם.

כמוכם - גם אני הקטן קראתי את ההפטרה בשבוע שעבר, ובעזרת חונן הדעת הכתה בי מחשבה.

הרחיבי מקום אהלה ויריעות משכנותיה וטו אל תחשכי הארי כי מי תריף וי תדתיף חזקי (ישעיה נ"ד, ב)

הנביא אומר שירושלים תרחיב משכנה לאחר שהמונים יעלו אליה לרגל ולא יהיה די מקום לכולם לשהות בה בו-זמנית.

אולם דומה, אולי בדרך דרוש, כי הסיומת נועדה להוסיף את המסר החשוב כי לא די - אפוא - בהרחבת האוהלים, אלא יש לדאוג כי "יתדוטיין חזקי", כלומר - לחזק את היסודות ואת הערכים.

הלכה למעשה.

אז אם אנחנו מחפשים משהו להשתפר בו בחודש אלול, חודש ההתעלות וההתרוממות, אפשר (וכדאי) לקחת את נושא החינוך כפרויקט לשיפור.

אפשר לתת יותר יחס אישי ופרטני לכל ילד. להחליט - למשל - שכל פעם לוקחים ילד אחד ל'סופר' ובדרך, בסבלנות יתירה, תדובבו אותו, תתעניינו בעולמו ובכיתתו, ותם תראו, איך שהוא יפתח בפניכם ויספר בגילוי-לב על כל הקורות אותו (פרטים רבים - וחשובים - שלא שמעתם עד כה).

צאו למסע, הוא רק יעצים אתכם.



# אנשי העשה

סיפור יהודי לשלחן שבת



צילום: ד. מ. א.

הוא היה קונה חומרי- בניין מהזיבורית שבזיבורית, ואת כספו פוקח בתחילת הבנייה.

לאחר שנתיים, כמובן, הגיעו תלונות על פיצוצים בצינורות, קילופים בקירות, בעיות בחשמל.. אבל כספו כבר היה בידו.

לימים היה עסוק בנישואי בנו, והוא ביקש מאחד העובדים שימלא את מקומו, ואף ידאג לדירה עבור בנו הנישא במזל-טוב.

הלך האיש ורכש את אותם חומרי בנייה זולים. כששמע על כך הקבלן, חרה אפו מאוד: "אני רוצה שלבן שלי יהיה דירה לשנים; לא לשנתיים!".

המסר הוא ברור: נשאר לנו כמה שבועות להתרומם ולהתעלות. להוסיף משהו בעבודת ה'. עוד מעט יום-הכיפורים. עלינו לזכור שימים אלו יש להם השפעה של ממש על כל השנה כולה. הבניין הזה צריך להחזיק את כל הרוחניות של כל השנה!

\*\*\*

יש קהילות שנהגו להוסיף עשרה פרקי תהילים מידי יום במהלך חודש אלול, קהילה קהילה ומנהגה להרבות בתפילה ועבודת ה' בימי הרחמים והסליחות.

פעם הגיע יהודי שחלה במחלה הקשה ל"ע לרבו הרה,ק מתולדות אהרון זי"ע ותינה את מועקתו.

הרבי שאל אותו: "פרקי תהילים כבר אמרת החודש?"

והוא הוסיף והטעים: "צריך לזכור שאדם אומר תהילים הוא מפקיד כסף אצל החלפן. בסוף, אחרי הרבה הפקדות, הוא יוכל להוציא סכום נכבד. בדיוק כך האדם אשר אומר תהילים מידי יום הוא חושך מעצמו גזרות קשות וקטרוגים ל"ע, גם אם לא מודע לכך כלל. עלינו להטעין אצל הקב"ה תהילים ומעשים טובים".

## לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן לקבל את

הגיליון למייל ללא תמורה בשליחת דוא"ל

לכתובת: [abyisrael@gmail.com](mailto:abyisrael@gmail.com)

# "אל תעז להביא חומרי בניין זולים; צריך שהבית יחזיק שנים!"

שביבי מוסר ועובדות-לקח מכבשונו של המשפיע הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, מדברים שנושא השבוע בלהט במקהלות-עם בעיר הקודש להתעצמות בעבודת חודש אלול והכנה לקראת הימים הקדושים

על האברך שפנה אליי נגזר להיות בימי ראש השנה בבית-החולים 'הדסה' ליד חולה מבני משפחתו. הוא הביא אתו מחזור והתפלל ככל הניתן.

לידו ישב אדם לא-דתי, והאברך ניסה לעניין אותו במחזור. הוא לא התלהב. אבל הוא בהחלט ביקש לשאול שאלה בהקשר למצוות היום. "מה המשמעות", הוא תהה - "של הקולות של השופר. מה פשרה של השפה הזו?"

ואז האיש החל לספר כי הוא עבד בימיו כצבא ב'צוללות'. שם, במעמקי הים יש שפה של צלילים, וכך מתקשרים האחד עם השני.

לאחר שעזב את הצבא, עבר להתגורר בירושלים. ביום מן הימין צעד לתומו ברחוב ואת עיניו צדה מודעה בה נכתב כי דרוש מלמד לשפת הצוללות.

ביום הנקוב הוא הגיע.

תור ארוך השתרך מחוץ לדלת, כשמבפנים נשמעו צלילים. האיש לא עשה חושבים נכנס לדלת ושוחח עם המנהל.

לאחר דקות זה יצא ועדכן את הנוכחים: "יש לנו כבר מלמד נבחר. כולם יכולים לשוב לביתם".

קולות של התרעמות נשמעו בקהל. "הוא איחר רבע שעה, ודווקא בו אתה בוחר. זה ממש-ממש לא הוגן!" אבל המנהל הסביר: "פשוט מאוד. השמעתי שפת צלילים שאומרת כי יש להיכנס פנימה. רק הוא הבין את השפה, ורק הוא נכנס!".

כולם שמעו את הצלילים אבל לא הבינו את ההבעה של השפה במתכונת הנוכחית.

גם השופר יש לו שפה. "בכסה" - הוא מכוסה. אנחנו צריכים להבין ולהפנים שכששומעים אותו צריך לזוז ולעשות מעשה. לפתוח את הדלת ולהתקרב.

\*\*\*

פעם היה קבלן שהתנהג שלא ביושר. הכיצד?

היצירה הספרותית החדשה של הסופר הצפתי:

## איזה סוד יגלו התלמידים בבית-העלמין העתיק בעיירה קוצק?



מזל טוב: יצא לאור הספר

## "בוודאי גם שם"

יצירה ספרותית חדשה וייחודית מקולמוס-הנשמה  
של הסופר הנודע הרב אברהם ישראל פרידמן.

למעלה מ-70 סיפורי השגחה אישיים  
של סגירות-מעגל מפתיעות בסערות החיים,  
סיפורי אמונה מרגשים שיותירו אתכם פעורי-פה..

לפרטים על נקודות-המכירה ברחבי הארץ ולרכישה - המו"ל: מכון "בלבבי":  
פלא': 050-4116867 דוא"ל: [abyisrael@gmail.com](mailto:abyisrael@gmail.com)

עדיין ניתן לרכוש את הסדרה החינוכית המבוקשת 'דרך' וכן את הספר 'פרשת דרכים' בליווי איורים, בהוצאת המכון



שיחות לילה

שיח יהודי פורה בעבודת ה'

חתי לאחרונה

אמרנו 'נשמת'?

**הרב יעקב לודמיר:** תשמע, הרב אבישי, יש כל-כך הרבה אסונות לאחרונה. ימי 'בין-הזמנים' הביאו איתם צרות בצרורות. טביעות, תאונות, ה' ישמור ויציל.

**אבישי פרי:** אכן.

אבל אני רוצה דווקא למקד את המבט על הפן שלא מדובר מספיק: הניסים והנפלאות.

היו לאחרונה דיווחים על שמונה כדורים (!) שנורו לעבר אוטובוס שסמוך לעפרה. זה יכול היה להיות אסון גדול. ומה היו התוצאות? אפס נפגעים! אתה שומע במה מדובר? אפס נפגעים! (וכן, קצת נזקים לאוטובוס).

אני ממשיך. באותו ערב דווח על שלוש מחבלות שנתפסו ב'מעבר אליהו' כשברכבן שלושה רובי 'קרלו', ככל הנראה הן היו בדרך לבצע את זממם.

השבוע נתפס מחבל באורח אקראי למדי עם רובה 'קרלו' ומטעני-צינור, רגע לפני פיגוע המוני בלב תל-אביב ה' ירחם.

אתה קולט באיזה מימדים ניסיים מדובר? ואנחנו? נשארים אדישים.

ואני שואל: לצד התפילות לרחמי שמיים על האסונות - האם שמעתם על איזו עצרת ענקית לאמירת 'נשמת' בלהט וברוב-עם? האם שמעת על איזו עצרת הודיה המונית? האם אנחנו יודעים רק להסתכל על חצי הכוס הריקה? מתי נודה לבורא על רחמיו כי לא כלו? מתי נדע להעצים את הדיווחים הלא-מדממים (לשמחתנו) עליהם לא נראה כותרות צעקניות בתקשורת? ערב חודש הרחמים, נזכור כי אבינו - אב הרחמים - האוהב אותנו ואפילו בהסתרה בתוך ההסתרה השם נמצא איתנו.

**הרב לודמיר:** אגב, בהקשר זה הייתה לי מחשבה השבוע, ואני חושב שהיא נפלאה. בניגוד לנוסח בשיר המפורסם, בספר 'ליקוטי מוהר"ן' הנוסח הינו: "ואפילו בהסתרה.. בוודאי גם שם מלובש השם יתברך". לא נמצא; מלובש. מה זה אומר? שהקב"ה לא רק נמצא איתנו אלא עוֹטֵף אותנו ברוב רחמים ואהבתו. ואנחנו חוסים תחת חסותו בחינת: כגמול עלי אימו" שחש בידיים טובות ומגונות. אני מקווה שתמיד נרגיש את האהבה הגדולה של הבורא אלינו.